

„Miloval ma do krajnosti.“

Meditácia: Jn 13, 1- 17 a aplikácia do nášho života.

Modlitba: Ježišu, ďakujeme Ti, že aj dnes môžeme vstúpiť do Tvojho Srdca, ktoré si nám na kríži otvoril dokorán. Prosíme Ťa za tento čas nášho stretnutia, ponor nás do svojho slova, do svojej lásky a spolu s nami aj našich blízkych. Prosíme o orodovanie Tvojej Matky Márie a bl. Márie Celesty. Amen.

Vešperami Kvetnej nedele vstupujeme do Veľkého týždňa, ktorého vrcholom je Triduum sacrum – posvätné trojdnie.

Veľkosť týchto dní je v tom, že toto boli Ježišove dni! Kvôli nim prišiel, boli naplnením jeho hodiny, hodiny, v ktorej sa rozhodol úplne vydať seba samého – na Otcovu slávu a pre našu spásu! Skúsme sa v tomto kľúči pozrieť na Ježišove slová a skutky tých dní – čo znamenali tieto sviatky pre Ježiša? V Bohu je stále DNES, my skutočne vstupujeme do Jeruzalema, do Večeradla, na Kalváriu. V Bohu je všetko stále prítomné – on sa stále za nás vydáva, obetuje, znova a znova nám chce až do krajnosti prejaviť svoju lásku a z lásky k nám, podstúpiť všetko utrpenie!¹

Ježiš aj nás dnes pozýva, aby sme chceli byť jeho učeníkmi, jeho blízkymi priateľmi! Na poslednom stretnutí v marci, sme si hovorili, čo znamená byť Ježišovým učeníkom. Zhrnuli sme si to do ôsmich bodov:

1. Uveriť, že Ježiš je jediná Cesta po ktorej máme kráčať.
2. Byť vo vzťahu priateľstva s Kristom – byť s Ním a počúvať jeho Slovo
3. Nechať sa viesť Duchom Svätým
4. Kráčať v obrátení srdca ku svätosti
5. Žiť z Eucharistie a v spoločenstve Cirkvi
6. Mať ochotu učiť sa a meniť zmýšľanie
7. Vyvolať si Ježiša
8. Prijatť Máriu, svoju Matku

Dnešnou témou chceme na toto naše posledné stretnutie nadviazať. Pred nami sa otvorí ďalšia podstatná súčasť nášho učeníctva – sme Ježišom pozvaní, „*aby sme si Ním nechali umyť nohy.*“ A aby sme sa „*nechali Ježišom milovať až do krajnosti! Aby sa splnila jeho veľká túžba – aby sme sa nechali ním milovať, očistiť!*“ Budeme hovoriť o Evanjeliu, ktoré čítame každý Zelený štvrtok – Ježiš vo večeradle umýva nohy svojim učeníkom. Spolu s Ježišom a s apoštolmi vstúpme do večeradla aj my...

Pre Matku Celestu táto scéna umývania nôh vo večeradle znamenala veľmi veľa. V regule, ktorú jej Ježiš „zjavil a nadiktoval“, je zaznamenané, že túto evanjelióvu stať budú sestry v komunite čítať každý štvrtok. To aj robíme v našich kláštoroch redemptoristiek do dnešného dňa.

Vysvetlením tejto „tradície“ sú aj iné slová z úvodu regúl. V ich svetle chápeme, že naše komunity, ale aj všetky spoločenstvá Ježišových učeníkov sú pozvané sprítomňovať Ježiša dnes – v dnešnom svete a pre ľudí okolo nás – tu a teraz! Práve Ježiš vo svojom Evanjeliu nám zanechal aj konkrétne smerovky, aký štýl a formu má mať naše svedectvo o jeho živej prítomnosti uprostred nás!

Tak chcem a tak sa mi páčilo, aby ste boli pamiatkou mňa samého a mojich spasiteľných činov, ktoré som počas môjho života vykonal z lásky k vám... Nebude medzi nimi rozdiel v pocte ani veľkosti, ako to býva vo svete, ale medzi sebou navzájom budú tvoriť jedno, budú jedno srdce a jedna duša, spojené so svojou hlavou - Kristom. Tak ako som ich ja miloval dokonalejšou božskou láskou, aj ony sa budú navzájom milovať v jednote ducha a lásky. Ak sa niektorá z nich túži stať veľkou, nech sa stane najmenšou. Nech už nikdy nebude v ich srdci túžba po pocte a veľkosti, lebo tá bude najväčšou, ktorá sa najviac priblíži k mojim životným potupám a poníženiu. Preto celý váš život nech je vnútorne aj navonok životom v dokonalej jednote, láske a jednoduchosti, tak ako som ja žil s mojimi.²

¹ O. Vojtech Kodet, OCD.

² Idea inštitútu, úvod k regulám.

Otvorme si Evanjelium podľa sv. Jána, trinástu kapitolu:

¹ *Bolo pred veľkonočnými sviatkami. Ježiš vedel, že nadišla jeho hodina odísť z tohto sveta k Otcovi. A pretože miloval svojich, čo boli na svete, miloval ich do krajnosti.* ² *Pri večeri, keď už diabol vnukol Judášovi, synovi Šimona Iškariotského, aby ho zradil,* ³ *Ježiš vo vedomí, že mu Otec dal do rúk všetko a že od Boha vyšiel a k Bohu odchádza,* ⁴ *vstal od stola, zoblíkol si odev, vzal plátennú zásteru a prepásal sa.* ⁵ *Potom nalial vody do umývadla a začal umývať učeníkom nohy a utierať zásterou, ktorou bol prepásaný.* ⁶ *Tak prišiel k Šimonovi Petrovi. On mu povedal: „Pane, ty mi chceš umývať nohy?“* ⁷ *Ježiš mu odpovedal: „Teraz ešte nechápeš, čo robím, ale neskôr pochopíš.“* ⁸ *Peter mu povedal: „Nikdy mi nebudeš umývať nohy!“* *Ježiš mu odpovedal: „Ak ťa neumyjem, nebudeš mať podiel so mnou.“* ⁹ *Šimon Peter mu vrazil: „Pane, tak potom nielen nohy, ale aj ruky a hlavu!“* ¹⁰ *Ježiš mu na to: „Kto sa okúpal, potrebuje si umyť už len nohy a je celý čistý. A vy ste čistí, ale nie všetci.“* ¹¹ *Vedel totiž, kto ho zradí, - preto povedal: „Nie všetci ste čistí.“* ¹² *Keď im umyl nohy a obliekol si odev, znova si sadol k stolu a povedal im: „Chápete, čo som vám urobil?“* ¹³ *Vy ma oslovujete: „Učiteľ“ a: „Pane“ a dobre hovoríte, lebo to som.* ¹⁴ *Keď som teda ja, Pán a Učiteľ, umyl nohy vám, aj vy si máte jeden druhému nohy umývať. Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám.* ¹⁶ *Veru, veru, hovorím vám: Sluha nie je väčší ako jeho pán, ani posol nie je väčší ako ten, kto ho poslal.* ¹⁷ *Keď to viete, ste blahoslavení, ak podľa toho aj konáte.*

Do tejto chvíle sa zdalo, že Ježiš bol silný, konal zázraky, uzdravoval chorých, rozkazoval vetru a moru, k učiteľom zákona hovoril s mocou. Zástup i Ježišovi najbližší učenici uvažovali: *„Prejaví sa konečne počas tejto Veľkej noci?“* Všetci očakávali, že sa stane niečo výnimočné. A tak sa aj stalo. Ježiš sa rozhodol ísť cestou slabosti a pokory! Vydal sa na ňu už svojím vtelením, a viditeľne ju odhalil učeníkom, keď im umýval nohy.

Umývanie nôh bolo nízkou službou, ktorú zvyčajne vykonávali iba otroci. A k tomu ešte nie hocijakí otroci – nemohli to byť židia. Žid – otrok nikdy nesmel byť nútený k tejto službe. A už vôbec túto činnosť nevykonával otec rodiny ani majster v spoločenstve. Ježiš dobre vie, že keď sa učenici rozpráchnu v čase jeho ukrižovania, skúsenosť jeho lásky bude pre nich jedinou oporou. Jeho láska bude ich nádejou. Hodina prechodu sa stáva hodinou najväčšieho a najvýraznejšieho svedectva o láske Boha k človekovi! Ku každému z nás, ku mne!

Vo chvíli, ktorá predchádza jeho prechod nechcel už užívať slová. Na slová Majstra si jeho učenici už trochu zvykli. Ježiš chcel použiť silný a veľmi výrazný znak. Znak, vzbudzujúci údiv a zaskočenie, si učenici zapamätajú navždy.

Tým nezvyčajným gestom Ježiš im chce ešte raz povedať to, čo im už niekoľkokrát hovoril slovami: *„Milujem každého z vás, milujem láskou úplnou, absolútnou. Oddávam sa z lásky každému z vás. Uponižujem sa ako otrok, aby som vám slúžil. Ničím vlastný život, aby ste vy mohli žiť. Kľakám pred vami v pokore, aby som vás prosil o prijatie mojej lásky. Ty, Peter, Ján, Judáš, Matúš, si teraz pánom mojej lásky a môžeš urobiť s ňou, čo budeš chcieť. Prosím ťa, ale nenútim ťa k tomu.“* Pretože ozajstná láska je vždy pokorná. Ona nikdy neužíva presilu a násilie. Ona nikdy nezotročuje. Ozajstná láska vždy dáva slobodu. Ježišova láska, ktorá kľáči pri nohách apoštolov, zjavuje nám jemnosť a krehkosť každej lásky. Láska je jemná a krehká, pretože ju možno zignorovať, odhodiť. Takisto aj tú najväčšiu – lásku Boha. Odhadzujú ju, hlboko ho zraňujeme. Každá láska podlieha zraneniu, aj láska Boha k človekovi.

Evanjelista Lukáš hovorí, že práve pri Poslednej večeri vznikol medzi apoštolmi aj spor, kto je z nich asi najväčší (Lk 22,24). V hodine, keď im zanecháva Pamiatku svojej lásky – dáva seba samého svoje Telo a Krv pod spôsobom chleba a vína, keď ho zvierá úzkosť a bolesť - oni sa hádali. Ich ambície im zaslepili oči. Povedal im: *„Králi národov panujú nad nimi, a tí, čo majú nad nimi moc, volajú sa dobrodincami. Ale vy nie tak! Kto je medzi vami najväčší, nech je ako najmenší a vodca ako služobník (Lk 22,25-26).* V tomto kontexte vnímajme Ježišovo gesto. Je Učiteľ, ktorý hovorí viac svojím životom, svojimi postojmi.

Ježiš vedel, že nadišla jeho hodina odísť z tohto sveta k Otcovi. A pretože miloval svojich, čo boli na svete, miloval ich do krajnosti.(Jn 13, 1)

Ježiš vedel. Evanjelista Ján zdôrazňuje Ježišovu slobodu. Ježiš vie, čo sa stane. Kríž nie je nejakou náhodnou tragickou nehodou: je definitívnym zjavením Syna, ktorý pozná Otcovu lásku, a ktorý prišiel preto, aby nám ju dal.

Ježiš vie, že odchádza k Otcovi! Toto vedomie mu dalo silu prežiť všetku bolesť a utrpenie! Aj pre nás je utrpenie znesiteľné, keď vieme, kde je jeho koniec, keď vieme, aký je cieľ nášho putovania, keď veríme, že nikdy nie sme sami, ale s nami kráča a trpí sám Boh, náš Otec!

„Ježiš počas poslednej večere vopred anticipuje odovzdanie svojho života a týmto spôsobom pretvára svoju násilnú smrť na slobodný akt darovania seba samého za druhých a druhým. Pretrpené násilie sa mení na aktívnu, slobodnú a vykupiteľskú obeť.“³

Miloval ich do krajnosti. Ježišova Pascha je hodinou, v ktorej sa uskutočňuje jeho zvrchovaná láska, ktorá sa prejaví až do krajnosti. Niet väčšej lásky, táto láska prekračuje všetky hranice, je nezastaviteľná. Je to láska, ktorá nikdy neprestane milovať! Ak by sme urobili čokoľvek – On je vo svojej láske k nám Nezastaviteľný!

Pri večeri, keď už diabol vnukol Judášovi, synovi Šimona Iškariotského, aby ho zradil. (Jn 13, 2)

Diabol vnukol (doslovne v gr. „vhodil do srdca“). To znamená uvažovať v srdci, rozmyšľať o tom. Opakuje sa situácia z raja. Zlo sa vždy rodí zo slova pokušenia, ktorému človek načúva a slobodne ho prijíma do srdca, namiesto toho, aby počúval Otcovo slovo. Každý z nás stojí pred voľbou koho bude poslúchať, koho slovo „vpustí do srdca“. Slovo, ktoré slobodne počúvame, vstúpi do nás, vedie nás, formuje naše zmýšľanie, ovplyvňuje naše rozhodovanie a konanie.⁴ Aké slovo my vpúšťame do nášho vnútra? O čo rozmyšľame?

Ježiš vo vedomí, že mu Otec dal do rúk všetko a že od Boha vyšiel a k Bohu odchádza, vstal od stola, zoblekol si odev, vzal plátennú zásteru a prepásal sa. Potom nalial vody do umývadla a začal umývať učeníkom nohy a utierať zásterou, ktorou bol prepásaný. (Jn 13,3-6)

Presnosť, s akou je každý Ježišov skutok opísaný, udivuje.⁵ Spomína sa totiž až sedem činností: Ježiš vstal, odložil si odev, vzal zásteru, opásal sa, nalial vody, umýval nohy a utieral ich zásterou.

Táto scéna bola zhrnutím jeho vtelenia: Vstal od nebeskej hostiny, kde bol v dôvernej jednote s Otcom, zoblekol odev svojej slávy, okolo svojho božstva si prepásal zásteru ľudskej prirodzenosti, ktorú si vzal od Márie; nalial do umývadla obnovu, ktorou je jeho krv vyliata na kríži za vykúpenie ľudstva a začal umývať a utierať duše svojich učeníkov a nasledovníkov zásluhami svojej smrti, zmŕtvychvstania a nanebovstúpenia.

Sv. Pavol to vyjadruje krásne:

On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridržal sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhy, stal sa podobný ľuďom; a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka. Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži (Flp 2,6-8).

Ježiš sa uponížil. Uponížil seba samého, nie ľudí! Pokoril ľudskú pýchu a nafúkanosť zvnútra, nie zvonku! „Hanbi sa pyšný prach: Boh sa ponížuje sa ty sa povyšuješ?, hovoril sám sebe sv. Bernard a ešte pred ním sv. Augustín: „Tvoj Pán je pokorný, a ty pyšný?“⁶

Ježiš si kľaká pred učeníkov. Keď niekto kľací, ťažko môže utiecť, alebo brániť sa. Ján Krstiteľ povedal, že nie je hoden zohnúť sa a rozviazať Ježišovi remienok na obuvi (Mk 1, 7). A tu Ježiš sa sám skláňa pred každým z učeníkov.

Ježiš neumýval nohy svojim učeníkom pred jedlom, čo by znamenalo očistný úkon, ale počas jedla. V novom zákone čítame o odeve a tunike. Odev je vrchný plášť, tunika sa nosí pod ním. Tuniku si môžeme predstaviť ako dlhé ľahké tričko, alebo košeľu. Židia ju najčastejšie nosili doma, v kruhu rodiny, priateľov. Vrchný odev si obliekali, keď išli von na ulicu. Keď Ježiš umýval učeníkom nohy, zoblekol si odev. Oblečenie má veľký význam, často vyjadruje určitú identitu, moc a dôstojnosť. Ježiš si pravdepodobne zoblekol odev z veľmi praktického dôvodu: aby sa mu ľahšie zohýnalo a tak mohol učeníkom umyť nohy. Ale Ježiš sledoval aj omnoho hlbší zámer a jeho gesto nesie v sebe ešte iný význam.

Evanjelista použil slová: „*zoblekol so odev*“ a „*obliekol si odev*“. Tie isté slová (v gréckom texte), použil Ježiš v *Jn 10, 11. 15. 17.18*, kde hovorí o tom, ako „*dáva svoj život*“ a „*berie si ho späť*“. Gesto zoblečenia odevu ukrýva v sebe posolstvo: *rovnako za vás položím aj svoj život*. Tým, že si Ježiš zoblekol a odložil svoj vrchný odev, vzdal sa svojho spoločenského postavenia a funkcie. Neprestáva byť Učiteľom, avšak v tej chvíli stojí pred učeníkmi ako priateľ. Chce sa s nimi stretnúť a dotknúť sa ich srdca ako priateľ.

³ Benedikt XVI, Generálna audiencia 11.1. 2012.

⁴ Porov. Silvano Fausti, Nad Evangelium podle Jana, s. 345.

⁵ Fulton Sheen, Život Krista, porov. s. 304- 308.

⁶ Porov. Raniero Cantalamessa, My ohlasujeme ukrižovaného Krista, s. 90, 95.

Ako milujúci človek hľadá spôsob, ako žiť v ich srdciach. Ešte v tú istú noc a nasledujúce ráno mu niekto iný strhne plášť, budú ho mučiť a pribijú na kríž. Ale počas Poslednej večere si Ježiš zoblieka odev sám.

Taliansky kňaz Silvano Fausti napísal tiež svoj nádherný komentár k tejto stati:

Slovo **začal umývať učeníkom nohy** znamená: to čo Ježiš teraz koná, je začiatok nového sveta: čo on začal, v tom máme aj my pokračovať! A prečo nohy? Nohami utekáme od toho, čoho sa bojíme a utekáme k tomu, po čom túžime. Otec dal Synovi do rúk všetko a Syn berie do svojich rúk naše nohy. Nohy predstavujú cestu človeka, ktorý sa vzdialil od Boha; teraz sú v rukách Syna, ktoré sú Otcovými rukami z ktorých nás už nikto a nič nevytrhne (Porov. Jn 10, 28- 30).⁷

Tak prišiel k Šimonovi Petrovi. On mu povedal: „Pane, ty mi chceš umývať nohy?“⁷ Ježiš mu odpovedal: „Teraz ešte nechápeš, čo robím, ale neskôr pochopíš.“⁸ Peter mu povedal: „Nikdy mi nebudeš umývať nohy!“ Ježiš mu odpovedal: „Ak ťa neumyjem, nebudeš mať podiel so mnou.“⁹ Šimon Peter mu vravel: „Pane, tak potom nielen nohy, ale aj ruky a hlavu!“

Pre všetkých učeníkov to bol poriadny šok, ba škandál! Pohľad na Ježiša, ako kľáčí pred každým z nich, musel byť pre nich „zemetrasením!“ Peter reagoval prchko, vyjadril to, čo bolo asi v srdciach všetkých učeníkov. Peter nechce, aby mu Ježiš umyl nohy, nesúhlasí s krehkosťou a jemnosťou lásky Boha k človekovi, Petrovi je veľmi ťažké pochopiť nieto ešte prijať, že Ježiš, ktorého si nesmierne vážil a miloval, sa tak veľmi ponizuje, vyberá si cestu slabosti a nie triumfalizmu, sily. Pamätáme si Petrove pohoršenie, keď Ježiš predpovedá svoje utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie. Peter vtedy povedal: „To sa ti nesmie stať!“⁸

Emeritný pápež Benedikt XVI píše, že táto Petrova reakcia na Ježiša: „*Nikdy mi nebudeš umývať nohy*“ sa vinie celými dejinami: Si predsa Vít'az! Máš predsa moc! Nemožno dopustiť tvoje poníženie a tvoju pokoru! A Ježiš nám stále musí pripomínať, že Božia moc je iného druhu, že Mesiáš musí vojsť do slávy cez utrpenie a že cez utrpenie musí priviesť k sláve i druhých.⁹ Poučenie pre nás je: Nepredpisovať Bohu, čo má robiť, ale prijať ho takého, aký sa nám ukazuje.¹⁰ A buďme k sebe úprimní: všetci máme s tým viac menej problém. Radi „diktujeme“ Bohu, čo by mal robiť, ako by mal robiť, a ešte kedy by mal robiť. Niekedy to robíme dosť okato inokedy tak nenápadne. Kdesi pod „kožou“ cítime, že sme pozvaní prijať za svoju túto Ježišovú logiku, ktorej sa tak veľmi bránime.

Ježiš neprestáva byť pre Petra autoritou. Hovorí jasne: ***Ak ťa neumyjem, nebudeš mať podiel so mnou.*** Sú to silné slová, ktoré znamenajú: „*ak mi nedovolíš, aby som ti poumýval nohy, už viac nebudeš mojím priateľom, ani učeníkom. Všetko sa tým skončí, môžeš sa zbalit' a ísť.*“ Dovolit' umyť Ježišovi nohy nie je nič nepovinné a dobrovoľné, je to základná podmienka, ak chcem byť jeho priateľom a vstúpiť do jeho kráľovstva lásky!!! Peter sa zachvel a podriadil sa, uveril Ježišovi bez toho, aby chápal, lebo si nevedel predstaviť život bez neho.

Pán Petrovi hovorí, že si sám neporadí. Že jeho presvedčenie o vlastných možnostiach je falošné. „*Keď nedovolíš, aby som ti poslúžil, keď nedovolíš, aby som za teba zomrel, nevytrváš v mojej láske, nebudeš mať so mnou podiel.*“ Peter Ježiša poslúchol, a to ho zachránilo. Pre Petra a iných apoštolov „silných chlapov“, ktorých len tak hocičo nedojalo, toto Ježišove gesto muselo byť silným otrasom, ktoré bolo liekom na ich mužskú hrdosť a pýchu.

¹⁰ **Ježiš mu na to: „Kto sa okúpala, potrebuje si umyť už len nohy a je celý čistý. A vy ste čistí, ale nie všetci.“¹¹ Vedel totiž, kto ho zradí, - preto povedal: „Nie všetci ste čistí.“¹²**

„Okúpať sa“ je narážkou na krst, ktorý je vedomím synovstva, vedomím, že Pán za mňa dal svoj život. Niektorí vidia v umytí „nôh“ sviatosť zmierenia – aj po krste je stále nutné očisťovanie „nôh“.¹¹

Vy ste čistí hovorí Ježiš svojim učeníkom. Dar očistenia je Božím dielom. Človek sa sám nemôže urobiť schopným kontaktu s Bohom, nech by sa pridrižoval akéhokoľvek systému očisťovania. *Vy ste čistí* – v týchto slovách je zhrnutá celá veľkosť Kristovho tajomstva. Očisťuje nás Boh, ktorý k nám zostupuje.

⁷ Porov. Silvano Fausti, Nad Evangelium podle Jana, s. 346.

⁸ Porov. Mt 16, 21- 23.

⁹ Porov. Benedikt XVI, Ježiš Nazaretský II. diel, s. 75.

¹⁰ Tamže, s. 77.

¹¹ Silvano Fausti, Nad evangelium podle Jana, porov. s. 348.

Čistota je dar! Iba vďaka tomu, že Pánovi dovolíme, aby nás obmyl a „očistil“, naučíme sa spolu s ním konať tak, ako konal on.¹²

Aby však dar nám priniesol aj úžitok, je potrebné, aby bol nami prijatý! Ježiš aj Judášovi preukázal lásku až do krajnosti, miloval ho, avšak jeho láska nebola ním prijatá. Ježiš „vedel, kto ho zradí“ a napriek tomu aj jemu umyl nohy, kľakol pred ním! Ježiš miluje do krajnosti – nič ho nezastaví v milovaní nás, ani naše zradu, nevernosti, neprijatie...

História Judáša je integrálnou súčasťou Evanjelia! Každé Božie Slovo je nám dané pre spásu, pre naše obrátenie. Judášova zrada sa nezačala Poslednou večerou, začala sa oveľa skôr. História Judáša nás učí veľkej pokore, postoju bdelosti nad vlastným srdcom – čo do neho vpúšťame, kým je obývané. Ježiš povedal, že nik nemôže slúžiť dvom pánom, pretože bude jedného milovať a druhého nenávidieť. Byť Ježišovým učeníkom znamená vstupovať do čoraz bližšieho vzťahu s Ježišom, aby bol viac a viac Pánom nášho života. Ak neprichádzame bližšie k Ježišovi – vzdalujeme sa – a toto je veľmi nebezpečná situácia. Buď sa približujeme k svetlu, alebo sa čoraz viac ponárame do tmy.

„Nie všetci ste čistí.“ V Týchto Ježišových slovách je obrovská bolesť, bolesť odmietnutej lásky. Ježiš prišiel, aby nás všetkých priviedol k Bohu, všetkých zachránil. Aká prevelká musela byť jeho bolesť, keď povedal: Nie všetci, nie všetci prijali moju lásku, nie všetci prijali dar môjho života a preliatej krvi!

Jednej talianskej mystičke povedal: *Judáš bol a je najväčšou bolesťou v mori mojich bolestí!* Ježiš do posledného okamihu zápasil o Judáša, o jeho záchranu, my si to ani nevieme predstaviť, čo všetko pre neho Ježiš urobil a aká bola jeho bolesť, keď túto stratenú ovcu nemohol zobrať na ramená, lebo nechcela, nechcela byť zachránená.

Možno poviem dosť odvážnu myšlienku: každé naše odmietanie jeho zachraňujúcej lásky, každé naše „nechcem“ je veľkou ranou v jeho Srdci, je rozjatrením tej veľkej rany, ktorú mu spôsobil Judáš a ku ktorej my ľudia pridávame ďalšie...

Keď im umyl nohy a obliekol si odev, znova si sadol k stolu a povedal im: „Chápete, čo som vám urobil?“

Táto Ježišova otázka je pre nás neustálou výzvou, aby sme si uvedomili, že trochu rozumieme, ale ešte veľa nerozumieme. Trochu chápeme, ale oveľa viac nechápeme, pretože, ak by sme chápali, náš život by bol úplne iný. Ale dôležité je, že chceme pochopiť, chceme porozumieť. Jediná cesta k pochopeniu je prijať toto Ježišovo gesto pokory a lásky voči nám!¹³

¹³ ***Vy ma oslovujete: „Učiteľ“ a: „Pane“ a dobre hovoríte, lebo to som. ¹⁴ Keď som teda ja, Pán a Učiteľ, umyl nohy vám, aj vy si máte jeden druhému nohy umývať. Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám.***

Ježiš nás chce presvedčiť o svojej láske, aby sme ňou naplnení, milovali tak, ako nás on miloval. Máme si navzájom slúžiť v pokore, dávať svoj život jedni za druhých. To vlastne láska k bratom najviac svedčí nakoľko sme dovolili Ježišovi, aby nám umyl nohy, nakoľko sme dovolili obslúžiť sa Bohu, nakoľko je pravdivé naše prijatie smrti Ježiša podstupenej za naše hriechy.

Vzájomná láska učeníkov nemôže byť iná než Ježišova. Nejde o hocijakú lásku, ale o lásku podľa Ježišovho vzoru. A k takejto „kvalite lásky“ musíme neustále dorastať! Má byť znakom, podľa ktorého iní spoznajú, že sme Ježišovými učeníkmi. V dnešnom svete nenávisti a presily sa Ježišovi učenici musia odlišovať od iných. Kresťan má životom ukazovať, že láska ťažká a obetavá je možná. Nebudeme však schopní milovať druhého, keď si najprv nedovolíme umyť nohy, keď nebudeme súhlasiť, aby Ježiš zomrel za naše hriechy. Budeme schopní milovať každého nepriateľa, až keď uznáme, že ako hriešnici sme sami boli nepriateľmi Boha a On nás prijal a obetoval za nás svoj život!

Keď Ježiš umýval učeníkom nohy, chcel im ukázať ako veľmi ich miluje, ukázať im, že pokora a služba sú kľúčmi k jeho posolstvu. Ježiš trval na tom, aby učenici nielen jemu dovolili umyť nohy, ale aby si aj oni navzájom „umývali nohy“. Toto je jediné miesto v evanjeliách, kde Ježiš hovorí: Dávam vám príklad. Umývanie nôh je symbol. Ježiš nás žiada, aby sme neustále žili a konali pokorne a s láskou v srdci a tak pristupovali k ostatným.¹⁴

¹² Benedikt XVI, Ježiš Nazaretský II. diel, porov. s. 67- 70.

¹³ O. Vojtech Kodet, OCD.

¹⁴ J. Vanier, Škandál služby, porov. s. 21.

Ježišove slová: „**Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám**“, sú pre nás výzvou, aby sme ho nasledovali v umývaní nôh, nie v chodení po mori, nie utišovaní búrky... Ak nás k tomu volá Ježiš, znamená to, že je to možné! Je možné milovať až do krajnosti, tak ako miloval on!

Za týmto našim textom, nad ktorým dnes rozjímame čítame: Ježiš Povedal svojim učeníkom „**Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vzájomne milovali, ako som ja miloval vás**“ (Jn 13, 34).

Ako máme chápať toto slovo, ako máme chápať, robiť tak, ako nám urobil on, milovať tak, ako miloval nás on. Môžeme správne namietat', že toho nie sme schopní, ako sa predsa môžeme „merať“ s Bohom?

„Novosť prikázania nespočíva milovať tak, ako nás miloval on – až po ochotu položiť život za druhých. Apel nie je na radikálny výkon, ale nový základ bytia, ktorý dostávame do daru. Novosť k nám prichádza iba v podobe daru života s Kristom a v Kristovi. To, čo je najdôležitejšie, je zaštepíť svoje „ja“ do Ježišovho „ja“.“¹⁵

Bl. Matka Celesta v meditáciách nad Evanjeliom na obdobie cez rok, veľmi zdôrazňuje Ježišovu pokoru, ako čnosť, ktorú Ježiš nám prišiel podarovať:

➤ *Náš Pán Ježiš Kristus bol pokorný po celý život – od narodenia až po smrť na kríži – všetky jeho skutky boli ozdobené božskou čnosťou pokory. Bol pokorný pri svojom počatí: Ved' jeho vtelenie sa uskutočnilo prostredníctvom úkonu pokory Panny Márie, jeho milovanej matky. Bol pokorný pri svojom narodení: Chcel sa narodiť v maštali medzi zvieratami ako chudobný človek, ktorým ľudia opovrhujú. Tridsať rokov prežil v skrytosti ako obyčajný, neznámy človek, ktorý nám bol vo všetkom podobný. Počas troch rokov svojho verejného účinkovania sa stretával s odmietnutím, urážkami a opovrhnutím od vodcov židovského národa, ktorí ho považovali za posadnutého. Nakoniec zomrel nahý na kríži uprostred ľudského výsmechu a nadávok. Takto skryl svoje božstvo pod závoj veľkej a nepretržitej poníženosti.*

Čo povieš pri pohľade na bezhraničnú lásku a pokoru svojho láskavého Boha? Boh čnosť sa zamiloval do pokory a zostúpil z neba na zem, lebo chcel dať ľuďom účasť na bohatstve Božej dokonalosti, ktorá sa skrývala v jeho srdci. Uč sa od toho, ktorý hovorí: „Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom“ (Mt 11, 29). Ježišu, nehovoríš, aby som sa od teba naučila robiť veľké veci a konať zázraky, ale chceš, aby som sa od teba naučila byť pokornou, ako si bol ty.“¹⁶

➤ *Pán priniesol z neba na zem božskú čnosť pokory a tak sa stal vzorom kresťanskej dokonalosti. Pán prišiel z neba, aby nás ju naučil, pretože človek sa nakazil smrteľným jedom dávneho hada, ktorý svojou domýšľavou pýchou otrávil celú ľudskú prirodzenosť.*

Pozri, ako sa nepoškvrnený Baránok skrze svoju obdivuhodnú poníženosť stáva protijedom a účinným liekom, ktorý uzdraví smrteľnú chorobu ľudského ducha. Zamysli sa, či využívaš tento blahodarný liek, aby si sa vyliečila zo svojej pýchy. Pouvažuj, ako praktizuješ túto veľkú čnosť. Napodobňuješ svojho Učiteľa a Pána, ktorý ti ju zanechal ako testament na konci svojho života, keď umyl nohy apoštolom a medzi nimi aj Judášovi, ktorý ho potom zradil? Takto ti vysvetlil, aby si aj ty robila podobne, ako urobil on.

Drahý kresťan, nezabúdaj, že ak nevstúpiš do pokory nášho Pána Ježiša Krista, nikdy nedosiahneš opravdivú kresťanskú dokonalosť a Boh ťa nebude môcť zaplaviť svojím svetlom. A ak si sa v minulosti previnil voči tejto čnosti, teraz sa rozhodni kráčať v šľapajach svojho milovaného Učiteľa a Pána a rýchlo dôjdeš do vytúženého prístavu dokonalosti.

Pros Ježiša, Učiteľa pokory, aby ti túto čnosť vyprosil od Boha, svojho a tvojho Otca, ktorý potom bude na teba hľadiť ako na svoje milované dieťa.“¹⁷

➤ *Najpokornejší Baránok, ako veľmi ťa Boh Otec miluje pre tvoju pokoru! Svojou pokorou konáš zadosťučinenie za domýšľavú pýchu hriešneho človeka, ktorú Otec nenávidí. Boh Otec a Duch Svätý majú v tebe zaľúbenie, odpočívajú v tebe a radujú sa v tebe, pretože ty si nepoškvrnený Baránok, ktorý sníma hriechy sveta.*

Boží Baránok, udeľ mi nádhernú čnosť pokory. Uzdrav moje pyšné srdce. Odstráň zo mňa jed starého hada. Božský Učiteľ, chcem ťa nasledovať vytrvale po celý svoj život, aby Duch Svätý, ktorého si mi dal, prišiel a žil v mojom srdci, a aby ma Boh Otec miloval ako svoju dcéru, ako živý úd svojho milovaného Syna, môjho Boha a Pána.

¹⁵ Benedikt XVI, Ježiš Nazaretský, II. diel, s. 12- 13.

¹⁶ Bl. Mária Celesta Crostarosa, Meditácie na obdobie cez rok, s. 72- 73.

¹⁷ Tamže, s. 86- 87.

Rozjímaj o zaľúbení, aké Boh Otec nachádza v pokore a poníženosti Božieho Slova, ktoré sa stalo telom. Boh Otec nám zjavil toto nekonečné zaľúbenie.

Ježiš sa namiesto nás pokoril pred svojim Otcom, ba pokoril sa aj pred všetkými ľuďmi, aby nám, svojim nasledovníkom, ukázal, ako veľmi sa mu páči, keď sme pred ním pokorní. Pokoril sa v sebe samom, zriekol sa seba samého a ukryl sa v Bohu.¹⁸

¹⁶ Veru, veru, hovorím vám: Sluha nie je väčší ako jeho pán, ani posol nie je väčší ako ten, kto ho poslal. Ježiš dobre vie, že túžba po veľkosti je prítomná v srdci každého z nás, a preto nás touto udalosťou pozýva, aby sme boli veľkí ako on! Skutočná veľkosť je veľkosť služby. Každá iná veľkosť je sama v sebe prázdna a ohlupuje toho, kto ju hľadá.¹⁹

Toto Ježišovo slovo nás privádza znova k nášmu krstu, v ktorom máme účasť na Ježišovom kňazskom, prorockom a kráľovskom poslaní. Zamýšľali sme sa niekedy, čo znamená, že krstom máme účasť na Ježišovom kráľovskom pomazaní?

- Otec pomazal Ježiša Krista Duchom Svätým a ustanovil ho za „Kňaza, Proroka a Kráľa“. Celý Boží ľud má účasť na týchto troch Kristových funkciách a nesie zodpovednosť za poslanie a službu, ktoré z nich vyplývajú.²⁰
- Boží ľud má účasť na Kristovom *kráľovskom* úrade. Kristus vykonáva svoju kráľovskú moc tak, že svojou smrťou a svojim zmŕtvychvstaním priťahuje k sebe všetkých ľudí. Kristus, Kráľ a Pán vesmíru, sa stal služobníkom všetkých, lebo „neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a položiť svoj život ako „výkupné za mnohých“ (Mt 20, 28). Pre kresťana jemu „slúžiť znamená kraľovať“; Cirkev „spoznáva obraz svojho chudobného a trpiaceho Zakladateľa“ najmä „v chudobných a trpiacich“. Boží ľud uskutočňuje svoju „kráľovskú hodnosť“ tak, že žije podľa tohto povolania slúžiť s Kristom.²¹

Katechizmus nám dáva nádhernú odpoveď ako máme kraľovať, a vtedy sa správame ako skutoční „králi a kráľovné!“ Tak do toho! Žime svoje kráľovské povolanie, svoju kráľovskú hodnosť (to nie je žiadna rozprávka ale skutočnosť ☺) a slúžme našim bratom a sestram! A čo je dôležité, nezabúdajme na to: slúžme s Kristom, poprosme Ježiša, aby on slúžil v nás...!

¹⁷ Keď to viete, ste blahoslavení, ak podľa toho aj konáte.

Blahoslavení znamená šťastní! Ak konáme podľa toho, čo nám hovorí Ježiš sme šťastní! Nehľadáme inú cestu šťastia, Ježiš nám ju už ukázal!

Keď v obraze Poslednej večere kladie Ján dôraz na úkon umývania nôh, chce tým pripomenúť kresťanskému spoločenstvu, ktoré už slávievalo obrad Eucharistie, aby prešli od liturgie k životu, od pamiatky k napodobovaniu Eucharistie.

„*Dal som vám príklad,*“ hovorí Ježiš. V čom nám dal príklad? Ako sa majú umývať nohy bratom? Zaiste nie! Tento úkon, ktorý sa nachádza v závere evanjelií, nám hovorí, že celý Ježišov život od začiatku do konca bol jedným umývaním nôh, teda službou ľuďom. Je však potrebné hlbšie objasniť význam slova „služba“, aby sme ju mohli uskutočňovať vo svojom živote a nezostali len pri slovách. Služba sama osebe nie je čnosť, nenájdeme ju medzi darmi Ducha Svätého. Služba je sama osebe neutrálna: označuje životné postavenie, spôsob, akým sa správame k ostatným pri svojej práci. Mnohí hovoria, že sú v službe: policajti... táto ich služba je z nutnosti. O tom, aká je služba, rozhoduje vnútorný postoj a motivácia: prečo to robím a čo ma k tomu vedie. Služba nie je čnosť, ale pramení z čnosti lásky, a táto služba sa stáva darom. Preto evanjeliová služba sa rozdiel od svetskej služby, nie je službou podriadeného, núdzneho, toho, kto nemá, no je vlastná najmä tomu, kto má. Okrem nezištnosti, má služba ďalšiu charakteristickú vlastnosť: pokoru. Ježišove slová, aby sme si navzájom umývali nohy, znamenajú, aby sme si navzájom slúžili v pokornej láske.

Ovocím tejto našej úvahy, by mala byť odvážna revízia nášho života (našich zvykov, našich povinností, rozdelenia a využitia času), aby sme videli či náš život je službou v láske a pokore. Je dôležité, aby sme si

¹⁸ Tamže, s. 88- 89.

¹⁹ Silvano Fausti, Nad evanjeliem podľa Jana, porov. s. 350.

²⁰ KKC 783.

²¹ KKC 786.

nezamieňali službu bratom so slúžením si bratmi! Aby sme to dobre uvideli, všimnime si, ktoré služby konáme s radosťou, a ktorých sa snažíme všemožne striasť. Či chceme byť „videní“ inými, alebo nám stačí, že Boh nás vidí, a on nás odmení!

Duchu služby sa protiví túžba po moci, túžba ovládať druhých, zvyk vnucovať im svoju vôľu, direktívny, panovačný prístup, prehnané lipnutie na našom pohodlí a vlastných zvykoch, škrupulózne chránenie si „svojho“ času. Zameranie na to, aby mne bolo dobre, vyberanie si toho, čo mne vyhovuje.

Všetky dary - charizmy, sú dané Cirkvi a v Cirkvi pre službu!!! Ak sa niekto teší, že dostal nejaký dar Ducha Svätého, tak nech vie, že ho dostal preto, aby slúžil!

Hoci služba bratom je veľmi dôležitá a svätá, nie je prvoradá ani podstatná, prvoradá je služba Bohu! Ježiš je predovšetkým „Jahveho služobník“ a až potom služobník ľudí. On neváhal sklamať zástupy, ktoré ho prišli počúvať a dať sa uzdraviť, keď ich náhle opustil, aby sa utiahol na osamelé miesto a modlil sa!

Ježiš je podľa učenia Cirkvi „pravý Boh a pravý človek“. Ježiša uznávame a vyhlasujeme za pravého Boha, tým, že sa mu klaniame v Eucharistii, no akým úkonom sa mu klaniame ako pravému človeku? Práve službou chudobným a trpiacim. Ježišove slová: Toto je moje telo!, platia o Eucharistii aj o našich bratoch a sestrách: hladných, smädných, chorých, väznených, trpiacich. Všetko, čo urobíme im, urobíme jemu!²²

V chudobnom Kristus nie rovnako prítomný ako pod spôsobom chleba a vína na oltári, ale v oboch prípadoch ide o skutočnú prítomnosť, lebo on sa s nimi stotožnil!

Ježiš sa mohol narodiť ako bohatý, slávny, avšak on sa chcel narodiť a žiť ako človek chudobný, trpiaci a opovrhovaný. Vtelenie nám hovorí, že Slovo sa stalo človekom, no veľkonočné tajomstvo nám hovorí, že aj človek sa stal Slovom: človek bezbranný, opovrhovaný, osamelý, trpiaci, pozbavený ľudskej pomoci. Takto nám Ježiš dal spôsob ako ho prijímať stále, ako žiť a sláviť Eucharistiu celý deň! Každý náš skutok voči druhému, v ktorom je prítomná aspoň odrobina lásky je eucharistickým! Eucharistia je tajomstvo, ktoré treba nielen sláviť, prijímať, ale žiť a napodobovať!²³

Ježiš prichádza aj k nám... Prijmeme jeho gesto bez odporu, ďakujeme mu za to. Ježiš to činí nezávisle od toho, kto som a ako ho milujem. Umytie nôh som si ničím nezaslúžil. Je mi ono podarované celkom dobrovoľne.

To ja som pánom jeho lásky. Môžem tú lásku odmietnuť, že ju nepotrebujem, že si poradím sám. Človek môže urobiť všetko s Bohom, ktorý si kľaká k jeho nohám.

Prijmeme jeho službu s dôverou a vďačnosťou. Ježiš dáva prísľub, že raz pochopím to, čo On teraz robí pre mňa. Človek nemusí pochopiť Boha, aby ho prijal. Pochopenie lásky prichádza spolu s jej prijatím a dôverovaním jej...

Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému...

Bl. Mária Celesta, oroduj za nás!

²² Porov. Mt 25, 35.

²³ Raniero Cantalamessa, Tajomstvo poslednej večere, porov. s. 71 – 86.